

РЕТРОСПЕКТИВА РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

А.С. Бритвенко, канд. екон. наук, доц.

С.І. Бригіна, здобувач вищої освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя, Україна

Ресторанний бізнес в Україні, зокрема у порівнянні з іншими країнами світу – досить молода сфера діяльності у підприємстві. Початок його розвитку припадає на 90-ті роки минулого століття. Однак період розвитку ресторанної справи триває досі. Втім за останнє 30-річчя відбулося безліч змін під впливом багатьох чинників. Ще у 90-х роках спостерігається активне створення нових закладів ресторанного бізнесу. Однак до 2009 року відбувалось постійне зменшення їх кількості, незважаючи на те, що відкривались і нові. Згодом, зумовлена проведенням олімпіади «Євро-2012», ситуація стабілізувалась.

Політична ситуація в країні станом на 2015 рік призвела до зниження купівельної спроможності українців і спричинила закриття понад 1500 закладів ресторанного бізнесу (без урахування невідконтрольних територій) України. Причиною було збанкрутування у першу чергу тих підприємств, котрі орендували приміщення та працювали на межі точки беззбитковості.

Економічна нестабільність, відсутність чітких стратегічних орієнтирів і принципів державного регулювання ресторанного господарства в Україні у період ринкових трансформацій призвели до регресивних тенденцій у розвитку цієї сфери національної економіки.

На період 2018–2021 рр. припадає новий сплеск активності у розвитку ресторанної справи, незважаючи на значне перевищення пропозиції над попитом.

Саме кризові періоди на шляху розвитку ресторанної справи як бізнесу надавали поштовхи до змін, розвитку та вдосконаленню.

Зміни у конкурентному середовищі й призвели до зростання попиту на гастрономічні послуги. Так, станом на 01.11.2019 року в Україні зареєстровано 57 712 закладів ресторанного господарства (РГ), з них основну кількість становлять приватні заклади (98,3%). У структурі закладів ресторанного бізнесу 52,2% займали ресторани, кафе та бари, майже 21% ринку займали заклади швидкого харчування [1, с. 203].

Загальновідомо, що в сучасних умовах, в економічно

розвинених країнах, частка місцевого населення, котре активно користується послугами ресторанного господарства, є досить значною. Водночас в умовах нашої держави такі процеси лише започатковуються й характерні перш за все для великих міст, що є туристичними центрами.

Ринок ресторанного бізнесу в Україні на момент початку світової пандемії пов'язаної з COVID-19 знаходився у фазі активного розвитку, яка, за прогнозами експертів, могла тривати до 2021 року включно, адже коефіцієнт насиченості закладами ресторанного господарства в цілому по Україні становить 14,7 що майже вповоловину менше, ніж в країнах Західної Європи.

Повномасштабна війна зробила ситуацію ще більш скрутною. Термін стратегічного планування у більшості ресторанів зараз – не більше тижня, а для деяких – 2-3 дні. Основна комерційна задача для бізнесу – вижити, адже деякі заклади було знищено фізично.

Наразі ринок зменшився приблизно на 25% порівняно з лютим 2022 року. У деяких областях падіння ринку становило понад 50% (Харківська, Миколаївська, Запорізька, Луганська області), у Київській, Одеській, Дніпропетровській областях – падіння до 30%.

Разом з тим, у західних областях спостерігається позитивна динаміка. У Львові та області кількість ресторанів та кафе зросла приблизно на 30%, у Закарпатській, Чернівецькій, Івано-Франківській областях відмічено зростання приблизно на 20%.

До початку літа падіння ринку було значнішим. Але з червня почали відкриватися ресторани у Києві, а також у західних областях. Загалом відкрилось понад 2 тисячі закладів.

Найбільш інтенсивно розвивався ресторанний ринок у Львові – понад 500 нових закладів області з початку війни.

Втім спрогнозувати ситуацію у ресторанному бізнесі в найближчий час дуже складно, оскільки експерти сфери обслуговування попереджають про світову тенденцію щодо суттєвого скорочення закладів індустрії гостинності.

Список використаних джерел

1. Антошкова Н.А. Аналіз сучасного ринку ресторанних послуг в Україні // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення» (м. Львів, 18-19 червня 2020 р.). Львів: Вид-во ЛТЕУ, 2020. 372 с.